

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

На правах рукопису

ГЛУШАНИЦЯ НАТАЛІЯ ВІКТОРІВНА

УДК 378.147:629.735.05(043.5)

ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНО-КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ З АВІОНІКИ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ

13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

Дисертація на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук

Науковий керівник :
доктор педагогічних наук, професор
Барановська Лілія Володимирівна

Київ – 2013

СУПЕРЕЧНОСТІ МІЖ:

- вимогами суспільства до іншомовної професійно-комунікативної компетентності майбутніх бакалаврів з авіоніки та рівнем їхніх знань, умінь і навичок;
- потребою сучасного ринку у фахівцях, що володіють професійними та особистісними якостями, необхідними для успішної професійної діяльності та недостатнім рівнем їх сформованості у випускників авіаційно-технічних навчальних закладів;
- реальною ситуацією викладання іноземних мов у вищому авіаційно-технічному навчальному закладі та навичками й уміннями, необхідними для сучасного фахівця під час виконання професійних завдань в умовах іншомовного середовища;
- доцільністю розробки й обґрунтування методики формування іншомовної професійно-комунікативної компетентності майбутніх бакалаврів з авіоніки та недостатньою розробленістю цієї проблеми.

ДОКУМЕНТАЛЬНОЮ БАЗОЮ НАШОГО ДОСЛІДЖЕННЯ Є:

- Національна стратегія розвитку освіти України на 2012-2021 роки;
- Закони України «Про освіту», «Про вищу освіту»;
- Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження національної рамки кваліфікацій» за № 1341 від 23.11.2011 р.;
- «Комплекс нормативних документів для розроблення складових системи галузевих стандартів вищої освіти» України та Інституту інноваційних технологій і змісту освіти (2008р.);
- Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників. Випуск 68 «Авіаційний транспорт»;
- ОКХ та ОПП бакалавра за напрямом підготовки 051103 «Авіоніка»;
- робоча навчальна програма навчальної дисципліни «Іноземна мова (за професійним спрямуванням)» напряму 6.051103 «Авіоніка»;
- документи ІКАО (поправка 164 до Додатку 1 «Видача свідоцтв авіаційному персоналу», документ 9835 ІКАО); Doc ІКАО 7192 – AN/857 «Руководство по обучению»; Doc ІКАО 9713 «International Civil Aviation Vocabulary»; Європейської агенції з безпеки авіації (EASA); «Звід нормативно-правових вимог об'єднаної авіаційної влади Європи» (JAA); зміст Чиказької конвенції про міжнародну цивільну авіацію;
- нормативно-технічна документація (AMM – Aircraft Maintenance Manual, IPC – Illustrated Parts Catalog, SSM – Systems Schematic Manual, SWPM – Standard Wiring Practice Manual, WDM – Wiring Diagram Manual, MEL – Minimum Equipment List);
- нормативно-правові акти України з питань аеронавігаційного забезпечення відповідно до стандартів та рекомендованої практики Міжнародної організації цивільної авіації (ІКАО);
- Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти;
- Положення та висновки документів, що супроводжують Болонський процес.

МЕТА ДОСЛІДЖЕННЯ

Обґрунтування моделі формування іншомовної професійно-комунікативної компетентності майбутніх бакалаврів з авіоніки в умовах авіаційно-технічних ВНЗ та перевірка її ефективності.

Гіпотеза дослідження

Полягає в тому, що ефективність формування іншомовної професійно-комунікативної компетентності майбутніх бакалаврів з авіоніки в авіаційно-технічному ВНЗ підвищуватиметься, коли будуть створені такі педагогічні умови:

- Орієнтованість діяльності науково-педагогічного працівника на цілеспрямоване формування ІПКК майбутніх бакалаврів з авіоніки у процесі фахової підготовки на основі співробітництва зі студентом;
- Структурно-змістове забезпечення процесу формування ІПКК, орієнтоване на формування в них системи вмінь і навичок діяльності в умовах профільного навчання, здатності здійснювати іншомовне професійне спілкування;
- Науково обґрунтований зміст навчального матеріалу дисципліни «Іноземна мова (за професійним спрямуванням)», зінтегрований зі змістом гуманітарних та фахових дисциплін;
- Урізноманітнення форм, методів активізації навчання відповідно до змісту професійної підготовки майбутніх бакалаврів з авіоніки, спрямованих на розвиток у студентів інтересу до їхнього майбутнього фаху та формування умінь і навичок ефективної професійної взаємодії іноземною мовою.

Завдання:

- Вивчення стану дослідженості та уточнення дефінітивного апарату з проблеми формування іншомовної професійно-комунікативної компетентності майбутніх інженерів в умовах навчання в авіаційно-технічних ВНЗ;
- Виявлення особливостей професійної діяльності інженерів з авіоніки, з'ясування сутності та визначення структури іншомовної професійно-комунікативної компетентності майбутніх бакалаврів з авіоніки та структури процесу її формування;
- Визначення педагогічних умов формування ІПКК у майбутніх бакалаврів з авіоніки в процесі оволодіння фахом та експериментальна перевірка їх впливу на даний процес;
- Наукове обґрунтування моделі формування іншомовної професійно-комунікативної компетентності у майбутніх бакалаврів з авіоніки в умовах навчання за фахом та експериментальне апробування її ефективності з використанням розробленого діагностичного інструментарію;
- Обґрунтування методичних рекомендацій з формування іншомовної професійно-комунікативної компетентності майбутніх бакалаврів з авіоніки в умовах оволодіння професією в авіаційно-технічному ВНЗ.

ОБ'ЄКТ ДОСЛІДЖЕННЯ

Формування іншомовної професійно-комунікативної компетентності майбутніх бакалаврів з авіоніки в умовах авіаційно-технічних ВНЗ.

Предмет дослідження

Модель формування іншомовної професійно-комунікативної компетентності у майбутніх бакалаврів з авіоніки.

НАУКОВА НОВИЗНА ОТРИМАНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ:

- ▣ ***ВПЕРШЕ*** розроблено та науково обґрунтовано модель формування іншомовної професійно-комунікативної компетентності майбутніх бакалаврів з авіоніки у процесі оволодіння фахом;
- ▣ визначено та обґрунтовано педагогічні умови формування іншомовної комунікативної компетентності майбутніх бакалаврів з авіоніки, які забезпечують якісну підготовку майбутніх фахівців авіаційної галузі;
- ▣ введено до наукового обігу такі поняття: «іншомовна професійно-комунікативна компетентність фахівця авіаційної галузі»; «формування іншомовної професійно-комунікативної компетентності у майбутніх інженерів авіаційної галузі» та *уточнено* зміст таких ключових понять з проблеми дослідження як «професіоналізм інженера» та «іншомовна професійно-комунікативна компетентність»;

Обґрунтовано структуру іншомовної професійно-комунікативної компетентності майбутніх бакалаврів з авіоніки та визначено зміст, засоби й методи її формування з урахуванням особливостей змісту фахової підготовки студентів та вимог міжнародних організацій цивільної авіації.

Дістали подальшого розвитку методологічні засади формування іншомовної професійно-комунікативної компетентності студентів технічних ВНЗ.

АПРОБАЦІЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ

Основні положення доповідались та обговорювались на науково-практичних конференціях, симпозиумах, конгресах різного рівня:

- міжнародних: VII Міжнародній науково-практичній конференції «Научный потенциал мира» (Прага, 2011), VII Міжнародній науково-практичній конференції «Эффективные инструменты современных наук» (Софія, 2011), Міжнародній науково-практичній конференції «Сучасні освітні технології у професійній підготовці майбутніх фахівців» (Львів, 2011), IV, V Міжнародних науково-практичних конференціях «Актуальні проблеми філології, американські та британські студії» (Київ, 2011, 2012), I Міжнародній науково-практичній конференції «Інтеграція вищої школи України до європейського та світового освітнього простору » (Київ, 2012), Міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні проблеми вищої професійної освіти» (Київ, 2013); XI Міжнародній науково-технічній конференції «АВІА-2013 (Київ, 2013); I Міжнародному симпозиумі «Сучасне літературознавство та прикладна лінгвістика: американські та британські студії» (Київ, 2013); V Всесвітньому конгресі «Авіація у ХХІ столітті» – «Безпека в авіації та космічні технології» (Київ, 2012);
- Всеукраїнських: V Всеукраїнській науково-практичній конференції «Проблеми викладання іноземних мов у немовному вищому навчальному закладі» (Київ, 2012), «Актуальні проблеми вищої професійної освіти» (Київ, 2011, 2012);
- Регіональних: III Міжрегіональному методичному семінарі «Підготовка студентів немовних спеціальностей до міжкультурної комунікації у процесі вивчення гуманітарних дисциплін» (Київ, 2012); III Регіональному науково-методичному семінарі «Професійна освіта: актуальні проблеми викладання іноземних мов» (Ніжин, 2013).

ПУБЛІКАЦІЇ:

Основні результати дисертаційного дослідження висвітлено в 26 наукових працях, серед яких 25 одноосібні: з них 8 статей, опублікованих у наукових фахових виданнях, затверджених ДАК України; 1 – в інших виданнях; 2 праці опубліковано у виданнях іноземних держав, 15 – у збірниках матеріалів науково-практичних конференцій.

***РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ
ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ
ІНШОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНО-
КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ З АВІОНІКИ***

Уточнено зміст понять «іншомовна професійно-комунікативна компетентність»,

«професіоналізм інженера»:

«Іншомовна професійно-комунікативна компетентність» – це інтегративне особистісно-професійне новоутворення, сформоване на основі оволодіння фахом засобами іноземної мови, котре структуроване з урахуванням мовної, мовленнєвої та соціокультурної компетенцій.

«Професіоналізм інженера» - інтегрована якість особистості, яка включає іншомовну професійно-комунікативну компетентність, інженерний стиль мислення, професійну культуру та ставлення до професії, необхідні для забезпечення ефективної діяльності.

Введено до дефінітивного обігу такі поняття: «іншомовна професійно-комунікативна компетентність фахівця авіаційної галузі» та «формування іншомовної професійно-комунікативної компетентності у майбутніх інженерів авіаційної галузі».

«Іншомовна професійно-комунікативна компетентність фахівця авіаційної галузі» - готовність фахівця успішно здійснювати професійну взаємодію іноземною мовою на основі знань з авіаційної термінології, нормативно-правових документів ІКАО; розвиненості умінь працювати із спеціальною документацією повітряного судна, галузевою науково-технічною літературою; здатність працювати в нестандартних умовах та оперативно приймати рішення.

«Формування іншомовної професійно-комунікативної компетентності у майбутніх інженерів авіаційної галузі» - обов'язкова складова загальної фахової підготовки, процес поступового оволодіння студентами знаннями, уміннями, набуття досвіду спілкування іноземною мовою у сфері професійної діяльності та вироблення особистісних якостей, значущих для фахової взаємодії. Формування іншомовної професійно-комунікативної компетентності у майбутніх інженерів авіаційної галузі представлено мотиваційним, когнітивним, діяльнісним та рефлексивним компонентами.

***РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ
ІНШОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНО-
КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ З АВІОНІКИ В
УМОВАХ НАВЧАННЯ ЗА ФАХОМ***

СТРУКТУРА ІНШОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНО-КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ З АВІОНІКИ

КОМПОНЕНТИ СТРУКТУРИ ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНО-КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ З АВІОНІКИ:

- ▣ *Мотиваційний компонент – це сукупність професійних, моральних, соціальних, пізнавальних, творчих, естетичних, матеріальних та особистісних потреб майбутнього фахівця авіаційної галузі, сукупність стимулів та пріоритетів, які спонукають його до здійснення іншомовного професійного спілкування.*
- ▣ *Когнітивний компонент - система науково-теоретичних та науково-практичних знань, зокрема інженерних знань, знання авіаційної термінології, знання про спеціальну документацію, про усне та писемне іншомовне професійне спілкування.*
- ▣ *Діяльнісний компонент – це досвід, а також здатність фахівця авіаційної галузі застосувати весь обсяг знань та умінь, здобутих за час навчання, у своїй професійній діяльності.*
- ▣ *Рефлексивний компонент базується на самоаналізі, саморозвитку, саморегуляції, самовдосконаленні.*

КРИТЕРІЇ ВИЗНАЧЕНЬ РІВНІВ СФОРМОВАНОСТІ ІНШОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНО-КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ З АВІОНІКИ

- ▣ **Мотиваційний** (служує для визначення рівня мотивації навчальної діяльності, усвідомлення важливості та необхідності вивчення іноземної мови як засобу для ефективного здійснення професійного іншомовного спілкування);
- ▣ **Когнітивний** (сприяє встановленню рівня здобутих професійних знань, необхідних для успішного виконання професійних обов'язків та завдань);
- ▣ **Діяльнісний критерій** дозволяє визначити рівень володіння уміннями та навичками, необхідними для ефективного здійснення іншомовного професійного спілкування та майбутньої професійної діяльності;
- ▣ **Рефлексивний критерій** передбачає визначення рівня здатності особистості свідомо контролювати результати своєї діяльності та рівень особистісних досягнень.

Показниками мотиваційного критерію є:

- Сформованість професійно значущих моральних якостей особистості (гуманізм, відповідальність та ініціативність, методичність, раціональність; допитливість; самостійність; скрупульозність у роботі; акуратність; наполегливість; спостережливість; винахідливість; терплячість; посидючість);
- Сформованість інтересу до майбутньої професійної діяльності;
- Сформованість мотивації до вивчення професійної іноземної мови;
- Сформованість мотивації до формування ІПКК;
- Готовність до ризику.

Когнітивний критерій представлений такими показниками як:

- Сформованість обсягу науково-теоретичних та науково-практичних знань;
 - Систематичність знань (наявна, наявна в окремих випадках, відсутня);
 - Рівень засвоєння системи знань;
 - Оволодіння майбутніми бакалаврами з авіоніки системою знань про усне та писемне іншомовне професійне спілкування.
-

До показників діяльнісного критерію ми відносимо:

- Володіння системою умінь щодо здійснення завдань професійно-комунікативної діяльності;
- Вміння здійснювати іншомовне професійне спілкування з використанням авіаційної термінологічної лексики; працювати із спеціальною документацією;
- Швидко та ефективно приймати самостійні рішення; критично осмислювати інформацію; самостійно поповнювати знання та успішно застосовувати їх у своїй майбутній професійній діяльності.

Показниками рефлексивного критерію є:

- Вміння оцінювати та аналізувати власну діяльність;
- Здатність виправляти власні помилки;
- Прагнення до професійного розвитку;
- Здатність до самовдосконалення, саморозвитку, саморегуляції;
- Здатність до ризику.

Рівні сформованості іноземної професійно-комунікативної компетентності майбутніх бакалаврів з авіоніки:

- Високий (творчий);
 - Достатній (продуктивний);
 - Середній (задовільний);
 - Низький (репродуктивний).
-

Методологічно засадовими для здійснення нашого дисертаційного дослідження з формування іншомовної

професійно-комунікативної компетентності майбутніх бакалаврів з авіоніки визначено:

- Компетентнісне навчання, яке є стрижневим щодо формування іншомовної професійно-комунікативної компетентності майбутніх бакалаврів з авіоніки, орієнтоване на оволодіння ними системою знань, умінь і навичок, а також набуття практичного досвіду іншомовного професійного спілкування, тобто на формування професійно та соціально значущих компетенцій;
- Технологізацію процесу формування іншомовної професійно-комунікативної компетентності майбутніх бакалаврів з авіоніки: впровадження в навчальний процес таких технологій навчання як проблемних, проектних, інтерактивних, які є складовими технології контекстного навчання;
- Технологію забезпечення інтересу студентів до навчання, яка породжує педагогічну співпрацю та є умовою і способом досягнення вагомих результатів у процесі навчання;
- Системний підхід, специфіка якого полягає в тому, що він орієнтує дослідження на розкриття цілісності об'єкта (іншомовної професійно-комунікативної компетентності майбутніх бакалаврів з авіоніки) і механізмів (формування іншомовної професійно-комунікативної компетентності майбутніх бакалаврів з авіоніки в умовах авіаційно-технічного ВНЗ), що його забезпечують, на виявлення різноманітних типів зв'язків складного об'єкта й зведення їх у єдину теоретичну картину;
- Діяльнісний підхід, суть якого полягає у взаємозв'язку змісту професійної освіти і навчання з професійно-трудовою діяльністю; застосування теорії діяльності в процесі підготовки майбутніх інженерів авіаційної галузі дасть можливість максимально наблизити навчання до їхньої реальної професійної діяльності;
- Особистісний підхід, який забезпечує формування майбутніх фахівців авіаційної галузі як різнобічно та гармонійно розвинених творчих особистостей, здатних до саморозвитку і самовдосконалення;
- Комунікативний підхід, який орієнтований на формування уміння використовувати чотири види мовленнєвої діяльності (говоріння, аудіювання, читання, письмо) у процесі навчання в змодельованих ситуаціях реального професійного спілкування та у подальшій фаховій діяльності;
- Культурологічний підхід передбачає оволодіння знаннями з лінгвокраїнознавства, країнознавства, залучення студентів до діалогу культур (іншомовної та рідної); усвідомлення майбутніми фахівцями авіаційної галузі суті мовних та комунікативних явищ.

Етапи: підготовчий, основний, заключний

Концептуальні підходи до формування ІПКК: системний, компетентнісний, особистісний, діяльнісний, культурологічний, комунікативний

Рис1. Модель формування іншомовної професійно-комунікативної компетентності майбутніх бакалаврів з авіоніки у процесі фахової підготовки

***РОЗДІЛ 3. ДОСЛІДНО-ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА
ПЕРЕВІРКА ЕФЕКТИВНОСТІ ФОРМУВАННЯ
ІНШОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНО-КОМУНІКАТИВНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ У МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ З
АВІОНІКИ***

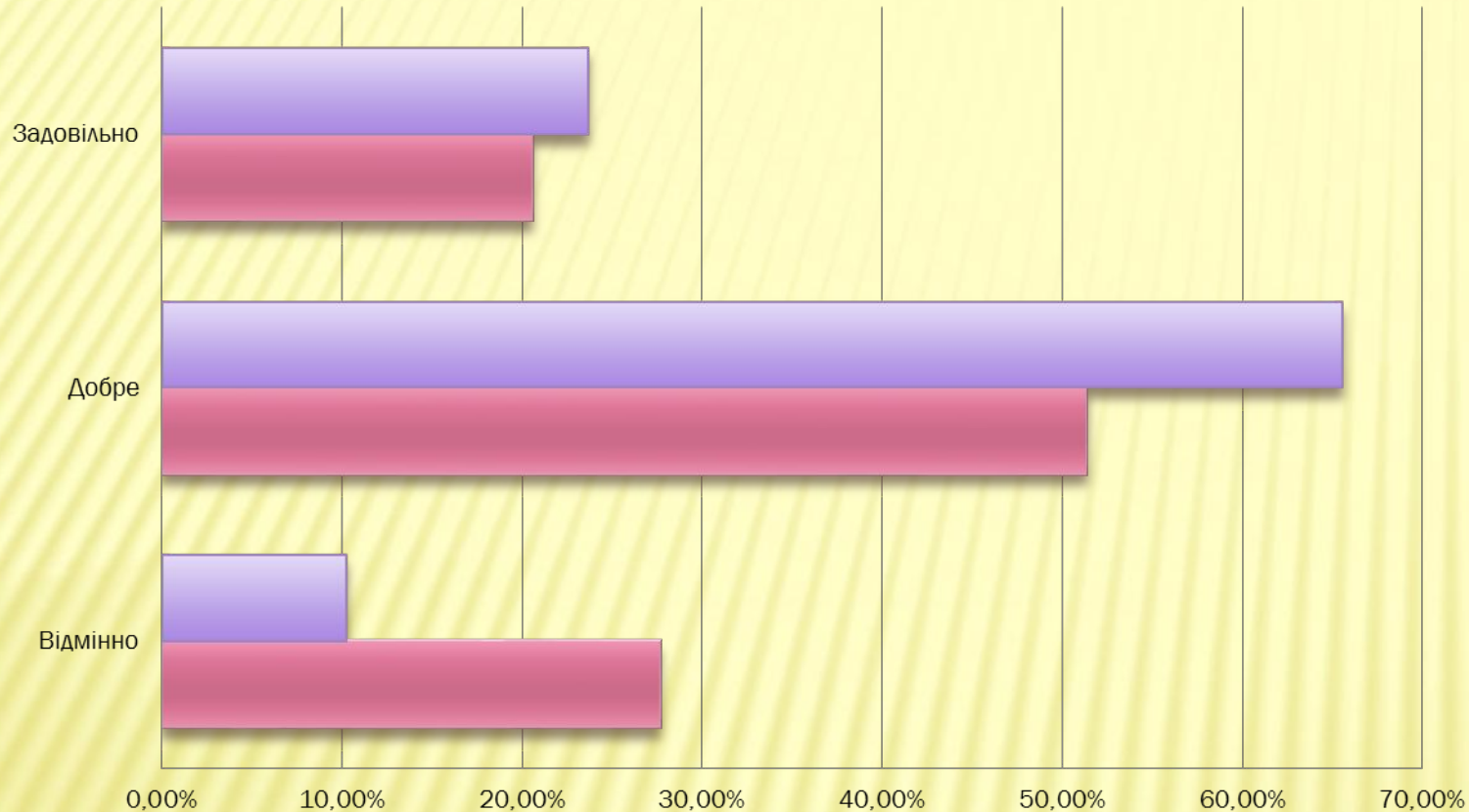
МЕТА КОНСТАТУВАЛЬНОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ

ВИЯВЛЕННЯ ЗНАЧЕННЯ ІНШОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНО-КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ З АВІОНІКИ, СТАНУ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНО-КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ВИЗНАЧЕННЯ РІВНІВ ЇЇ СФОРМОВАНОСТІ.

Завдання констатувального експерименту:

- ▣ Виявлення ставлення студентів до процесу викладання іноземної мови, зорієнтованого на формування ІПКК як складової їхньої професійної компетентності;
 - ▣ З'ясування причин недостатнього рівня володіння студентами англійською мовою професійного спілкування;
 - ▣ Обґрунтування основних напрямів удосконалення навчання іноземної мови на засадах комунікативного та компетентнісного підходів;
 - ▣ Здійснення діагностики рівнів сформованості ІПКК бакалаврів з авіоніки.
-

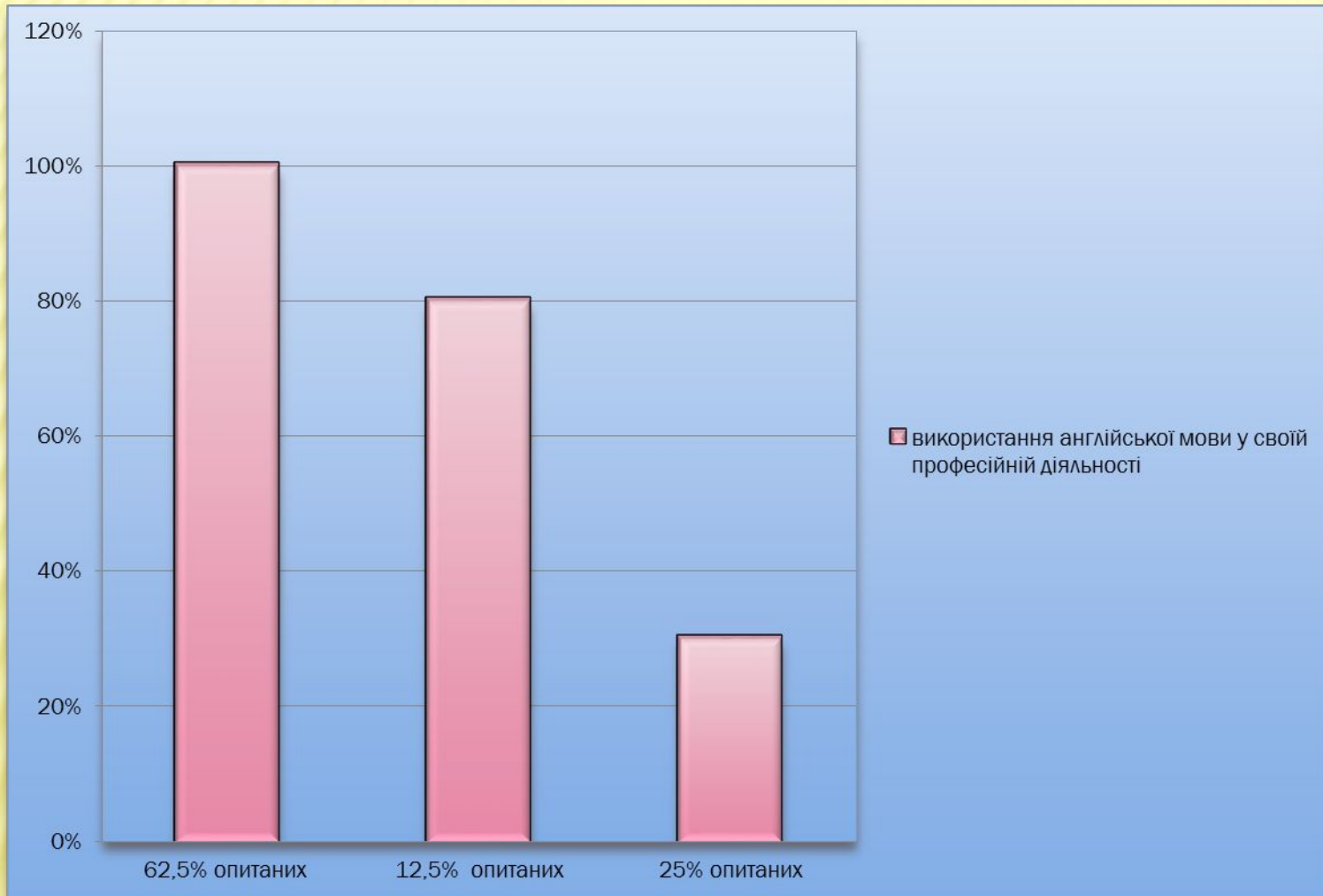
ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ ВОЛОДІННЯ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ (СТУДЕНТАМИ ТА ВИКЛАДАЧАМИ)

Дослідженням було охоплено 126 студентів 1- 4 курсів напряму підготовки 051103 «Авіоніка». Для встановлення об'єктивного рівня володіння іноземною мовою студентами, котрі брали участь у констатувальному експерименті, був використаний метод експертних оцінок.

	Відмінно	Добре	Задовільно
■ Студенти	10,27%	65,57%	23,70%
■ Викладачі	27,65%	51,35%	20,54%

Використання англійської мови фахівцями авіаційної сфери у професійній діяльності

100% інженерів авіаційної галузі розглядають іноземну мову як професійну необхідність. 62,5% опитаних визначають 100% - е використання англійської мови у своїй професійній діяльності; 12,5% опитаних - 80%; 25% респондентів – 30%.

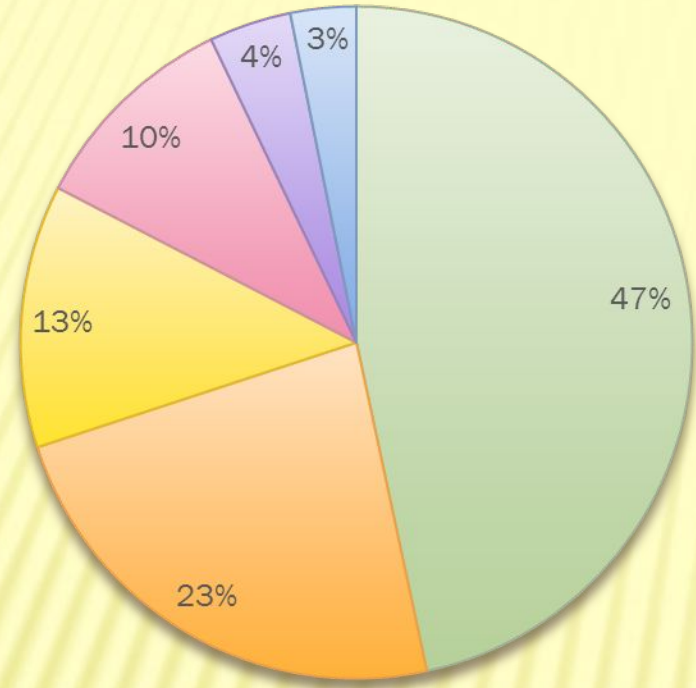
МЕТА ФОРМУВАЛЬНОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ

ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНО-КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ З АВІОНІКИ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ

Завдання формувального експерименту:

- формування у студентів мотивації до вивчення професійної іноземної мови та поглиблення інтересу до їхньої майбутньої професійної діяльності;
 - Формування у майбутніх бакалаврів з авіоніки системи знань про усне та писемне іншомовне професійне спілкування;
 - Формування у студентів вміння здійснювати іншомовне професійне спілкування з використанням авіаційної термінологічної лексики; працювати із спеціальною документацією;
 - Формування вміння швидко та ефективно приймати самостійні рішення; критично осмислювати інформацію;
 - Формування вміння оцінювати та аналізувати власну діяльність;
 - Активізувати педагогічний процес шляхом реалізації визначених педагогічних умов підготовки майбутніх бакалаврів з авіоніки до формування у них іншомовної професійно-комунікативної компетентності.
-

Мета вивчення іноземної мови студентами

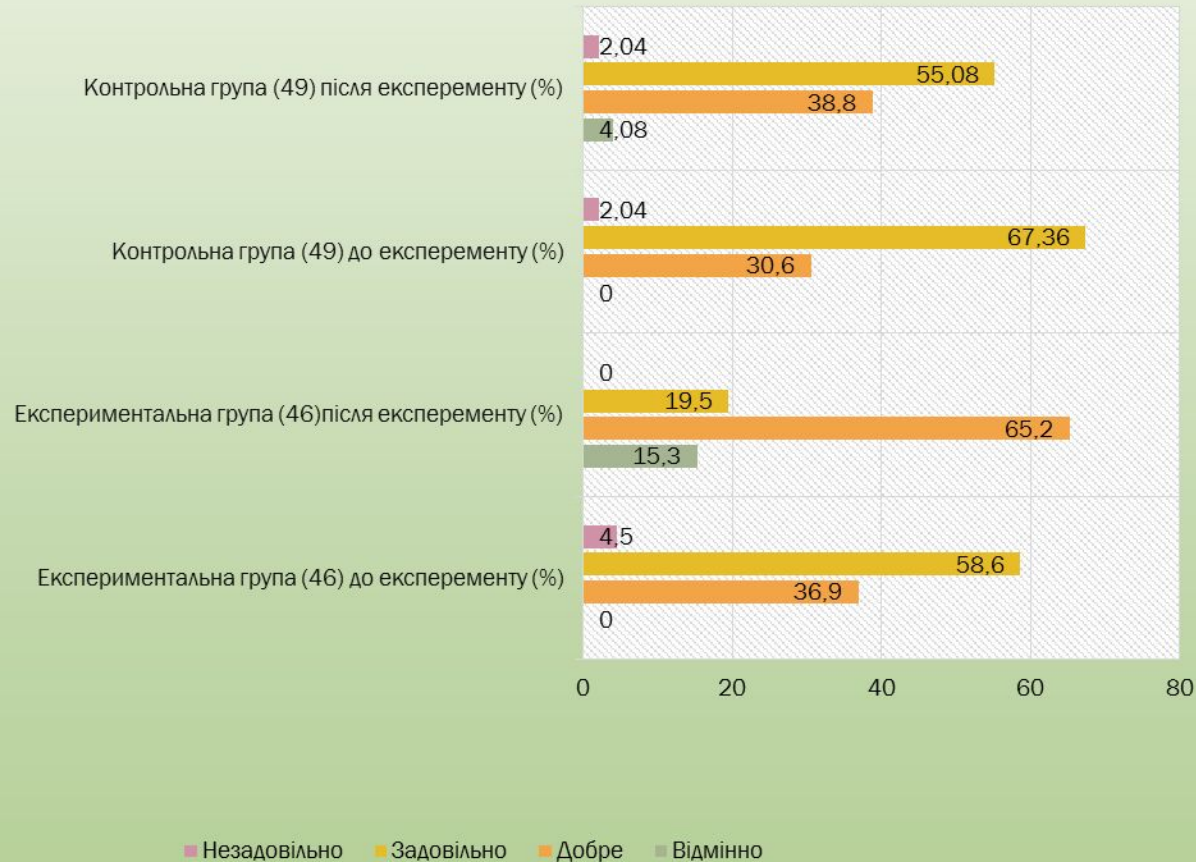
- робота з технічною документацією
- карьерний ріст
- спілкування
- працевлаштування за кордон
- задоволення особистих потреб
- самовдосконалення

Мету вивчення іноземної мови студенти вбачають у:

- створенні умов для роботи з технічною документацією – 46,6% (59 студентів);
- забезпеченні в подальшому кар'єрного росту – 23,3% (30 студентів);
- виробленні умінь спілкування – 12,64% (16 студентів);
- забезпеченні можливості подальшого працевлаштування за кордоном – 10,27% (13 студентів);
- задоволенні особистих потреб – 3,95% (5 студентів);
- можливості самовдосконалення – 3,16% (5 студентів).

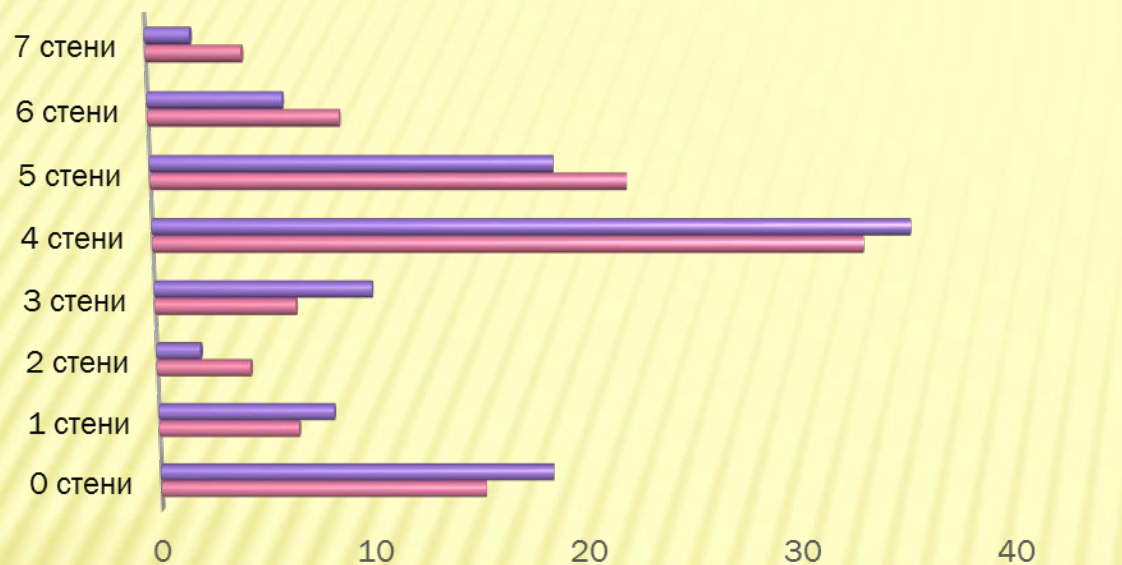
Рівень сформованості когнітивного та діяльнісного компонентів у майбутніх бакалаврів з авіоніки

Рівень сформованості когнітивного та діяльнісного компонентів

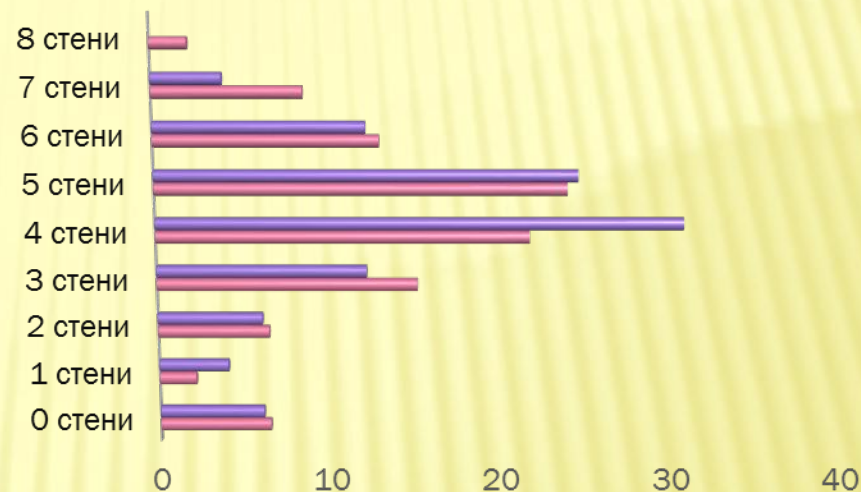
Високий рівень сформованості даних компонентів продемонструвало в ЕГ 15,3 % студентів (не було виявлено до проведення експерименту). Позитивну динаміку відмічено щодо сформованості достатнього рівня - 65,2 % (було - 36,9 %) та середнього - 19,5 % (було - 58,6 %). Студентів з недостатнім рівнем не було виявлено. Натомість у КГ зміни менш відчутні та не досягають рівня статистичної значущості: високого рівня досягло 4,08 % (не було виявлено до проведення експерименту), достатнього - 38,8 % (було - 30,6 %), середнього - 55,08 % (було - 67,36 %). Недостатній рівень зберігся у 2,04 % студентів.

Аналіз отриманих даних щодо сформованості рефлексивного компонента

	0 стени	1 стени	2 стени	3 стени	4 стени	5 стени	6 стени	7 стени
Кр(%)	18,36	8,16	2,04	10,02	34,68	18,36	6,12	2,04
Ех(%)	15,19	6,51	4,34	6,51	32,55	21,7	8,68	4,34

Рівень сформованості рефлексивного компоненту в студентів експериментальної та контрольної груп до проведення експерименту

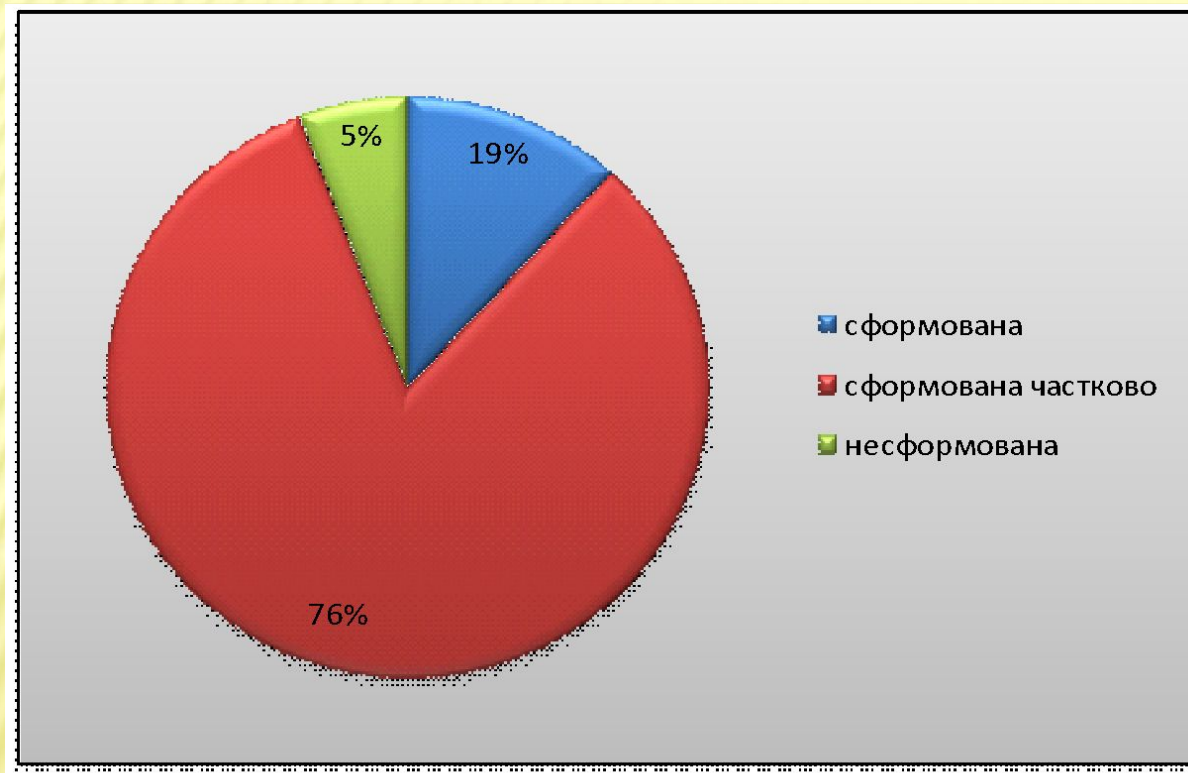

	0 стени	1 стени	2 стени	3 стени	4 стени	5 стени	6 стени	7 стени	8 стени
Кр(%)	6,12	4,08	6,12	12,24	30,6	24,48	12,24	4,08	
Ех(%)	6,51	2,17	6,51	15,19	21,7	23,87	13,02	8,68	2,17

Рівень сформованості рефлексивного компоненту у майбутніх бакалаврів з авіоніки експериментальної та контрольної груп після проведення експерименту

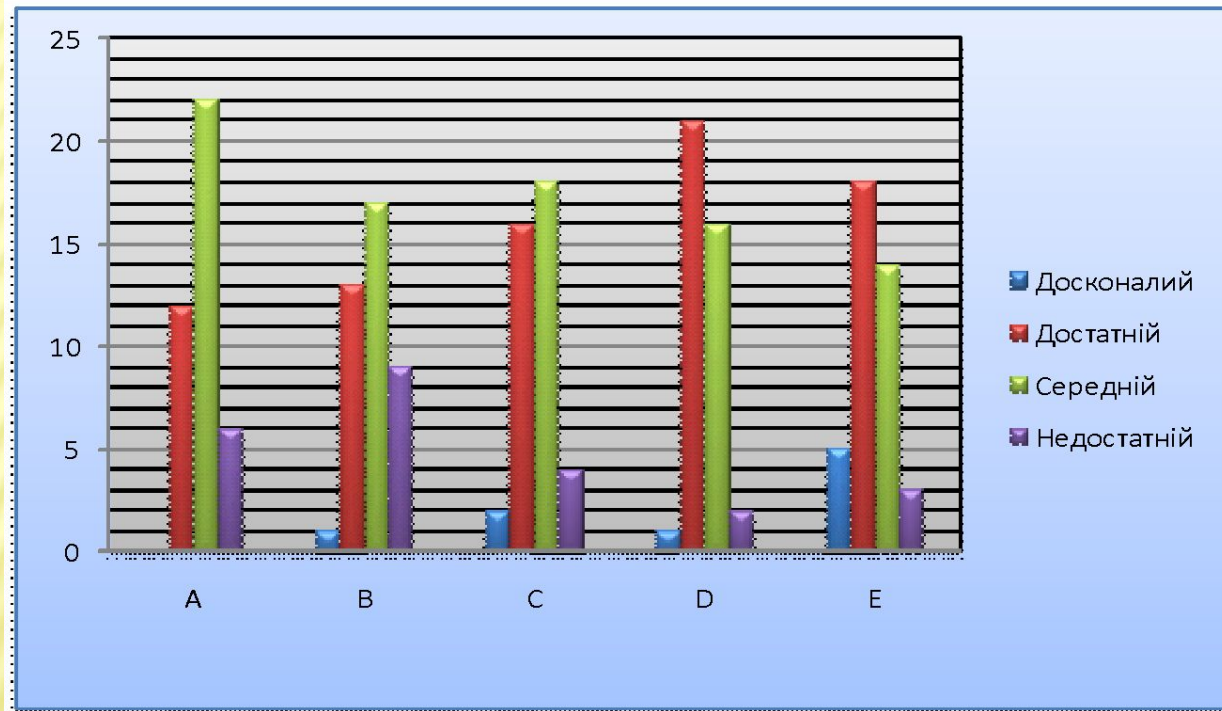
ПОРІВНЯННЯ ОТРИМАНИХ НАМИ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНИХ ДАНИХ ДОВОДИТЬ, ЩО КІЛЬКІСТЬ СТУДЕНТІВ НА ПІДСУМКОВОМУ ЕТАПІ ДОСЛІДЖЕННЯ З СЕРЕДНІМ РІВНЕМ СФОРМОВАНOSTІ РЕФЛЕКСИВНОГО КОМПОНЕНТА ДЕЩО ЗБІЛЬШИЛАСЬ. ПРО ПОЗИТИВНУ ДИНАМІКУ ФОРМУВАННЯ РЕФЛЕКСИВНОЇ СКЛАДОВОЇ ІПКК МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ З АВІОНІКИ СВДЧИТЬ НАЯВНІСТЬ СТУДЕНТІВ З ВИСОКИМ РІВНЕМ РОЗВИТКУ РЕФЛЕКТИВНОСТІ ПІСЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ЕКСПЕРИМЕНТУ.

СТАН СФОРМОВАНОСТІ ГОТОВНОСТІ ДО ЗДІЙСНЕННЯ ІНШОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНО-КОМУНІКАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ З АВІОНІКИ

Отримані дані дозволили дійти висновку, що переважна більшість студентів – 76% вважає, що у них формування готовності до здійснення професійного спілкування засобами іноземної мови повністю не завершено; 19% - повністю сформована; 5% - несформована. При проведенні бесіди із студентами було виявлено, рівень їхньої сформованої готовності до здійснення професійного спілкування засобами іноземної мови залежить від наявності чи відсутності досвіду роботи у сфері авіаційної галузі та подекуди невпевненістю у власних силах.

РІВЕНЬ СФОРМОВАНOSTІ ІНШОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНО-КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ З АВІОНІКИ

На даному рисунку:

- A - володіння знаннями та наявність умінь щодо здійснення іншомовного професійного спілкування;
- B - володіння вміннями користуватися авіаційною термінологією у ситуаціях іншомовної професійної комунікативної діяльності;
- C - володіння вміннями користуватися інженерними знаннями;
- D - володіння вміннями працювати зі спеціальною документацією;
- E - володіння вміннями сприймати професійно зорієнтовану інформацію, обробляти її, аналізувати та використовувати.

В експериментальній групі 15,22% студентів (на етапі констатувального експерименту не було виявлено студентів з високим рівнем сформованості іншомовної професійно-комунікативної компетентності) досягли високого рівня сформованості ПКК, достатнього – 54,35% (було – 8,69%), середнього – 30,43% (було – 76,09%), у той час, як у контрольній групі цей показник становив 4,08% для високого (на етапі констатувального експерименту не було виявлено студентів з високим рівнем сформованості ПКК) 28,57% (було – 10,2%) для достатнього, 63,27% (було – 79,59%) для середнього рівня. В ЕГ були відсутні студенти з низьким рівнем сформованості ПКК після проведення формуального експерименту тоді як в КГ було виявлено 4,08% студентів (було – 10,2%) з низьким рівнем її сформованості даної компетентності.

Передбачено подальші наукові пошуки:

- інтеграція навчальних дисциплін, що формують ІПКК у майбутніх фахівців авіаційної галузі;
 - розробка технології формування умінь і навичок іншомовного професійного спілкування; підготовка науково-педагогічних працівників до формування ІПКК у майбутніх бакалаврів з авіоніки;
 - розвиток складових ІПКК майбутніх інженерів з авіоніки.
-

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ:

- Встановлено, що не проводились спеціальні дослідження з формування ІПКК у майбутніх бакалаврів з авіоніки. Виявлено суперечності у процесі їх фахової підготовки майбутніх інженерів авіаційної галузі. Доказом наявності зазначених суперечностей є й результати констатувального експерименту, проведеного зі студентами, які оволодівали фахом в авіаційному ВНЗ за напрямом «Авіоніка»: виявлений у них рівень сформованості ІПКК не відповідає сучасним вимогам, оскільки лише 8,69 % студентів експериментальної та 10,2 % контрольної груп мають достатній рівень сформованості ІПКК, 76,09 % (ЕГ), 79,59 % (КГ) – середній; 13,04 % (ЕГ), 10,2% (КГ) – низький рівень. Студенти з високим рівнем сформованості іншомовної комунікативної компетентності на етапі проведення констатувального експерименту не виявлені. Уточнення змісту ключових понять з даної проблеми певною мірою сприяло визначенню структури іншомовної професійно-комунікативної компетентності майбутнього бакалавра з авіоніки, науковому обґрунтуванню та розробленню моделі формування ІПКК, створенню діагностичного апарату для перевірки ефективності експериментального навчання студентів.
- Визначено особливості професійної діяльності інженерів з авіоніки. Обґрунтовано структуру іншомовної професійно-комунікативної компетентності майбутніх бакалаврів з авіоніки та структуру процесу формування іншомовної професійно-комунікативної компетентності. Визначено та обґрунтовано критерії, за якими визначався рівень сформованості їх ІПКК. Виокремлено та описано рівні сформованості цих умінь.
- Визначено найбільш значущі педагогічні умови, за яких формування ІПКК майбутніх бакалаврів з авіоніки відбуватиметься найбільш ефективно.
- Науково обґрунтовано модель формування ІПКК майбутніх бакалаврів з авіоніки, розроблену відповідно до соціального замовлення держави і суспільства на основі системного, особистісно-діяльнісного, компетентісного, культурологічного та комунікативного підходів, що відображено в єдності таких її компонентів як цільового, когнітивного, операційно-діяльнісного та оцінно-результативного.
- На основі результатів дисертаційного дослідження були розроблені методичні рекомендації викладачам з формування ІПКК майбутніх бакалаврів з авіоніки в умовах професійної підготовки студентів.

***ДЯКУЄМО ЗА
УВАГУ!***
